

**Postanowienie z dnia 14 września 1995 r.
II URN 36/95**

Sąd nie ma obowiązku ustalania z urzędu przyczyn unieważnienia odwołania od decyzji organu po terminie.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Jerzy Kuźniar,

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Stefana Trautsołta, po rozpoznaniu w dniu 14 września 1995 r. sprawy z wniosku Natalii B. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w O. o emeryturę rolną, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 stycznia 1995 r., [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Natalia B. urodzona w 1910 roku, pobiera od 16 kwietnia 1982 r. emeryturę w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. 1989 r., Nr 46, poz. 250 ze zm.).

W dniu 25 stycznia 1994 r. zgłosiła do KRUS Oddział w O. wniosek o zwiększenie pobieranej emerytury o emeryturę z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego.

W odpowiedzi z dnia 18 kwietnia 1994 r. KRUS Oddział Regionalny w O. wyjaśnił wnioskodawczyni, że w chwili składania wniosku o świadczenie rolne 6 maja 1980 r. zataiła fakt, iż prowadzi zakład rzemieślniczy. Dlatego też w 1982 r. wstrzymano wypłatę tego świadczenia a powstała nadpłata została potrącona z wyrównania emerytury rzemieślniczej na podstawie decyzji z 26 lipca 1982 r.

W dniu 9 czerwca 1994 r. wnioskodawczyni zwróciła się o wydanie decyzji w sprawie emerytury z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego.

Decyzją z 8 sierpnia 1994 r. KRUS Oddział Regionalny w O. załatwił wniosek ten odmownie powołując się na przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 268 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji podano, że wnioskodawczyni nie spełnia warunków z art. 69 przytoczonej ustawy, albowiem mimo przekazania gospodarstwa rolnego posiadała własne źródło dochodu, a warunkiem przyznania emerytury był między innymi brak własnych, stałych źródeł dochodu.

Odwołanie od tej decyzji Natalia B. wniosła 20 października 1994 r. KRUS - Oddział Regionalny w O., przekazując to odwołanie do Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie, wniósł o jego odrzucenie ponieważ wpłynęło po terminie.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie postanowieniem z 14 listopada 1994 r. odrzucił odwołanie. W uzasadnieniu Sąd powołał się na art. 477⁹ § 3 k.p.c. podkreślając, że w decyzji wnioskodawczyni została prawidłowo

pouczona, iż po upływie 1 miesiąca (ustawowego terminu do wniesienia odwołania) decyzja staje się prawomocna.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpatrując zażalenie wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Wojewódzkiego - postanowieniem z dnia 20 stycznia 1995 r. oddalił zażalenie. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podał, że w decyzji nie odnotowano daty wysłania jej do adresata, a w aktach sprawy brak jest dowodu potwierdzającego doręczenie decyzji.

Z treści złożonego zażalenia wynika jednak, że wnioskodawczynie otrzymała decyzję w ostatnich dniach miesiąca (sierpnia), w którym została ona wydana.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że o terminie i sposobie odwołania wnioskodawczynie była prawidłowo pouczona w decyzji. Mimo to odwołanie nadała w Urzędzie Pocztowym w J.L. dopiero 18 października 1994 r.

Minister Sprawiedliwości wniósł od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie rewizję nadzwyczajną.

Zarzucił temu postanowieniu rażące naruszenie prawa, w tym szczególnie art. 477⁹ § 1 i § 3 k.p.c. i wniósł o uchylenie tego postanowienia oraz poprzedzającego go postanowienia Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu Minister Sprawiedliwości przyznał, że wprawdzie z treści zażalenia załączonego do akt sądowych wynika, że wnioskodawczynie otrzymała decyzję przy końcu sierpnia, ale z odpisu tego zażalenia znajdującego się w aktach rentowych wynika, że decyzję organu rentowego otrzymała przy końcu września. Wówczas odwołanie byłoby złożone w terminie określonym przepisem art. 477⁹ § 1 k.p.c. Minister Sprawiedliwości zwrócił też uwagę na to, że wnioskodawczynie miała przebywać przez 3 miesiące w szpitalu a wówczas należało rozważyć, czy nawet w przypadku złożenia odwołania po terminie (art. 477⁹ § 1 k.p.c.) nie zachodzą okoliczności uzasadniające merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Poza sporem pozostaje, że brak jest formalnego potwierdzenia daty doręczenia wnioskodawczynie decyzji KRUS z 8 sierpnia 1994 r. oraz to, że w decyzji wnioskodawczynie została prawidłowo pouczona o terminie i sposobie odwołania się od tej decyzji. Wnioskodawczynie twierdziła wprawdzie, że przez trzy miesiące przebywała w szpitalu, ale nie podała nawet w przybliżeniu kiedy pobyt w szpitalu miał miejsce i nie przedstawiła żadnego dokumentu, który uprawdopodobniłby jej twierdzenie co do tego faktu.

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c. odwołanie od decyzji organów rentowych wnosi się w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji.

Decyzja, co jest bezsporne, wydana została 8 sierpnia 1994 r. Brak jest wprawdzie dowodu jej doręczenia, ale sądząc po pismach wnioskodawczynie kierowanych do Oddziału Regionalnego KRUS w O., w których domagała się wydania decyzji, wnioskodawczynie była zainteresowana formalnym otrzymaniem decyzji i to w jak najszybszym terminie. Wnoszący rewizję nadzwyczajną przyznaje, że z treści zażalenia wynika, iż wnioskodawczynie otrzymała decyzję przy końcu sierpnia. Równocześnie jednak, powołuje się na odpis tego zażalenia znajdujący się w aktach rentowych, z

którego wynika, że decyzję wnioskodawczyni otrzymała pod koniec września.

Uszło uwadze wnoszącego rewizję nadzwyczajną, że w odpisie wspomnianego zażalenia znajdującego się na k. 18 akt rentowych przerobiono, poprawiono słowo miesiąca na słowo "września". W zażaleniu do Sądu Apelacyjnego, znajdującym się w aktach sądowych, którego kopia znajduje się na k. 18 akt rentowych podano: "Decyzja podobno wydana została 8 sierpnia, lecz otrzymałam ją dopiero przy końcu miesiąca".

Data odwołania od decyzji, wniesionego do Sądu Wojewódzkiego, nie zawiera miesiąca jego wniesienia. Data ta ograniczona jest do podania dnia i roku "18.1994". W odwołaniu wnioskodawczyni nie wspomina kiedy otrzymała decyzję.

W tych okolicznościach zdaniem Sądu Najwyższego, nie można uznać, iż Sądy obu instancji rażąco naruszyły art. 477⁹ § 3 k.p.c. uznając, że odwołanie zostało wniesione po terminie określonym w art. 477⁹ § 1 k.p.c. i dlatego podlega odrzuceniu.

Wbrew wywodom rewizji Sąd nie jest zobowiązany w tego rodzaju okolicznościach ustalać z urzędu, czy wnioskodawczyni rzeczywiście przebywała w szpitalu i kiedy ten pobyt miał miejsce. W odwołaniu wniesionym do Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wnioskodawczyni nie wspominała nawet o pobycie w szpitalu. Podała o tym dopiero w zażaleniu do Sądu Apelacyjnego. Informacja ta, bardzo ogólnikowa, pozostaje równocześnie w sprzeczności z twierdzeniem o otrzymaniu decyzji dopiero we wrześniu. W zażaleniu wnioskodawczyni bowiem napisała: " ponadto leżałam w szpitalu przez okres trzech miesięcy w tym czasie, gdy był termin na złożenie odwołania". Z tego oświadczenia wnioskować należy, że decyzję wnioskodawczyni otrzymała w sierpniu a odwołania nie wniosła w terminie nie dlatego, że decyzja została jej przesłana we wrześniu, lecz dlatego, że leżała w szpitalu. Równocześnie jest faktem powszechnie znanym, że po trzymiesięcznym pobycie w szpitalu pacjent otrzymuje co najmniej kartę informacyjną. Dlatego też nie można uznać za wystarczające wyjaśnienie wnioskodawczyni, iż dowodu na pobyt w szpitalu nie może przedstawić bo nie jest w stanie pojechać do J., gdzie znajduje się szpital.

Reasumując Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia rewizji nadzwyczajnej i ustalenia, iż zarówno Sąd Wojewódzki, jak i Sąd Apelacyjny dopuściły się rażącego naruszenia prawa przyjmując, iż odwołanie wnioskodawczyni od decyzji KRUS zostało wniesione po upływie jednego miesiąca od doręczenia tej decyzji. W zgromadzonym materiale dowodowym oba Sądy miały podstawę do odrzucenia odwołania w oparciu o art. 477⁹ § 3 k.p.c.

Dlatego też i na mocy art. 421 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====